

VERGİ RAPORU

Vergi Denetmenleri
Derneği

Yıl : 2, Sayı : 10
Panel Özel Sayısı / 1994

İmtiyaz Sahibi
Vergi Denetmenleri
Derneği Adına
Genel Başkan
Özdemir ALTINOK

Sorumlu
Yazı İşleri Müdürü
Halis ÇALIŞKAN

Yayın Kurulu
Mesut HIŞİL
Vasfiye KOCA
Belkise YILMAZ
Esin BAŞKONAKLIOĞLU
M. Nadide AYDIN
Ayla OKAY
Cemal GÖRÜR
Esmâ KIRMIZIOĞLU
Hasan ÖZTÜRK
Metin ATICI
Selim YAŞAR
Ayşe BAYIR
Özlem GÖKÇELİK

Teknik Sorumlu
Abdullah ÇAVUŞ

İki Ayda Bir Yayınlanır

Yazılardaki görüşler
yazı sahiplerine aittir.

Yazılar kaynak
gösterilmek şartıyla
alınabilir.

Dizgi - Baskı
Şafak Matbaacılık
229 57 84 - ANKARA

İÇİNDEKİLER

Açılış Konuşmaları
Özdemir ALTINOK
Vergi Denetmenleri Derneği Genel Başkanı
Halit DEMİR
Ankara Defterdarı
Murat SEMERCİGİL
Gelirler Genel Müdürü
Kemal KABATAŞ
Maliye Bakanlığı Müsteşarı
İsmet ATTİLA
Maliye Bakanı

I. OTURUM VERGİ YASALARINDA YAPILAN SON DÜZENLEMELERİN İŞ DÜNYASI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

OTURUM BAŞKANI

Y. Doç. Dr. Şükrü KIZILOĞLU
Gazi Üniversitesi İkt. İd. Bil. Fak.
Maliye Bölümü Öğretim Üyesi
ODTÜ İşletme Fakültesi Maliye ve
Vergi Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü

KONUŞMACILAR

Veli SARITOPRAK
ASİAD Başkanı
Fehmi GENÇ
Ankara Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı
Serpil Tınaz AKÇAR
Ankara İş Kadınları Derneği Başkanı
Hamdi AKIN
MESS Ankara Tem. Kurulu Bşk.
TÜGİAD Üyesi
Kadir SEVER
Türkiye Müttehahitler Birliği Başkanı

II. OTURUM VERGİ REFORMU ve GELİRLER TEŞKİLATININ YENİDEN YAPILANMASI

OTURUM BAŞKANI

Prof. Dr. Sadık KIRBAŞ
Hacettepe Üniversitesi İkt. İd. Bil. Fak. Öğr. Üyesi
KONUŞMACILAR
Erdoğan ASLAN
Maliye Bak. Gelirler Genel Md. Daire Başkanı
Y. Doç. Dr. Veysi SEVİÇ
Marmara Üniv. İkt. İd. Bil. Fak. Öğretim Üyesi ve Yazar
Namık ÖZYILMAZ
Vergi Denetmeni
Serdar KOYUTÜRK
Maliye Bak. Gelirler Gn. Md. Daire Başkanı
Prof. Dr. Yüksel Koç YALKIN
Ankara Üniv. Siyasal Bilgiler Fak. İşl. Bölüm Başkanı
TİMDESK (Türkiye Muhasebe ve
Denetim Standartları Komisyonu) BAŞKANI

panelden görüntüler... panelden görüntüler... panelden görüntüler

SUNUŞ

Değerli Okurlarımız,

Bilindiği üzere ülkemiz ekonomik yönden çok zor bir dönem geçirmektedir. Kamu finansman açıkları ekonomimizin ve ülkemizin en önemli sorunlarından birisi haline gelmiştir. Yıllarca biriken sorunlar ve bozulan ekonomik dengeler bu konuda ciddi tedbirlerin alınmasını zorunlu hale getirmiştir.

Kamu finansman açıklarının hızla aşağılara çekilmesi, enflasyonun düşürülmesi, ekonominin istikrara kavuşturulması amacıyla Bakanlar Kurulu tarafından peşi peşine TBMM Başkanlığı'na sunulan kanun tasarılarından 3946 sayılı Kanun 30.12.1993, 3986 sayılı Ekonomik Dengeler İçin Yeni Vergiler İhdası Hakkındaki Kanun 7.5.1994, 4008 sayılı Kanun 6.7.1994 tarihli Resmî Gazetelerde yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Vergi Denetmenleri Derneği'nin 9.4.1994 tarihinde Ankara'da yapılan 13 üncü Olağan Genel Kurulu'nda göreve getirilen yeni yönetim kurulu olarak yaptığımız ilk yönetim kurulu toplantısında, Vergi Kanunlarında çok önemli değişiklikler yapan bu kanun tasarıları konusunda üyelerimizin bilgilendirilmesi, Vergi Kanunlarında yapılan söz konusu değişikliklerin toplumun değişik kesimleri üzerinde yapacağı etkinin tartışılması, mesleğimizin, dolayısıyla derneğimizin kamuoyunda yeteri kadar tanıtılması amacıyla Ankara'da bir panel düzenlenmesi konusunda yönetim kurulu üyeleri Abdullah Çavuş ile Halis Çalışkan görevlendirilmişlerdir. Bu arkadaşlarımızın yapmış olduğu çok yoğun çalışmalar sonucunda 4 Haziran 1994 Cumartesi günü Ankara Hilton Oteli Çankaya Salonu'nda "Vergi Yasalarındaki Son Düzenlemeler ve Gelir İdaresinin Yeniden Yapılanması" konulu panel Vergi Denetmenleri Derneği Genel Merkezi tarafından gerçekleştirilmiştir. Panelimize Maliye Bakanımız Sayın İsmet Attila, Müsteşarımız Sayın Kemal Kabataş, Gelirler Genel Müdürümüz Sayın Murat Semercigil, Ankara Defterdarımız Sayın Halit Demir katılmışlar ve birer açılış konuşması yapmışlardır.

Panelimizin "Vergi Yasalarında Yapılan Son Düzenlemelerin İş Dünyası Üzerindeki Etkileri" konulu I. oturumunu Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi Y. Doç. Dr. Şükrü Kızılot yönetmiş olup, sayın Veli Sarıtoprak (ASİAD Başkanı), Sayın Fehmi Genç (Ankara Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı), Sayın Şerpil Tınaz Akçar (Ankara İş Kadınları Derneği Başkanı) Sayın Hamdi Akın (MESS Ankara Temsilciler Kurulu Başkanı ve Yönetim Kurulu Üyesi, TÜGİAD Yönetim Kurulu Üyesi) Sayın Kadir Sever (Türkiye Müttehhitler Birliği Başkanı) konuşmacı olarak katılmışlardır.

Panelimizin öğleden sonra başlayan "Vergi Reformu ve Gelirler Teşkilatının Yeniden Yapılanması" konulu 2'nci oturumunu Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Sadık Kırbas yönetmiş olup Sayın Erdoğan Aslan (Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü Daire Başkanı), Y. Doç. Dr. Veysi Seviğ (Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi ve Yazar) Sayın Namık Özyılmaz (Vergi Denetmeni), Sayın Serdar Koyutürk (Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü Daire Başkanı), Prof. Dr. Yüksel Koç Yalkın (Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İşletme Bölüm Başkanı) konuşmacı olarak katılmışlardır.

Dernek Genel Merkezi olarak ilk defa düzenlediğimiz panele Maliye Bakanlığı'ndan 40'a yakın Daire Başkanı düzeyinde bürokrat, 30'a yakın üniversitelerimizden bilim adamı, 500'e yakın Vergi Denetmeni ve iş dünyasının temsilcileri izleyici olarak katılmışlardır. Panelimize toplumun her kesiminden 100'e yakın çiçek gönderilmiş, 600'e yakın tebrik telgrafı gelmiştir. Panelimiz her kesim tarafından son derecede başarılı bulunmuştur. Panelimize basın ve televizyon kuruluşları büyük ilgi göstermişlerdir.

Değerli okurlarımız,

Vergi Denetmenleri Derneği Genel Merkezi olarak düzenlediğimiz Panelimize iş dünyamızı, üniversitelerimizi, bakanlığımızı ve Vergi Denetmenlerini temsilen katılan, konularında uzman konuşmacıların yapmış olduğu konuşmalar çok büyük ilgi toplamıştır. Gerek meslektaşlarımızdan, gerekse üniversite çevrelerinden yapılan konuşmaların Vergi Raporu'nda bir özel sayı olarak yayınlanması konusunda büyük istek gelmiştir. Gerek konuları, gerekse katılımcıları bakımından son derece ilgi çekici olan bu konuşmaların herkes için bir kaynak teşkil edeceğine yürekten inanıyoruz.

Panele hemen hemen eksiksiz olarak katılıp bizlere büyük güç veren Ankara İli Vergi Denetmenlerine, İstanbul, İzmir, Adana Şubemize ve Şube başkanlarımıza, Ankara dışından bizzat temsilci göndererek katılan 30'a yakın ilde görev yapan meslektaşlarımıza, bizzat katılamayıp çiçek gönderen diğer illerde görev yapan arkadaşlarımıza, panelimize katılarak bizlere onur veren Maliye Bakanımız Sayın İsmet Attila'ya, Müsteşarımız Sayın Kemal Kabataş'a, Genel Müdürümüz Sayın Murat Semercigil'e ve Ankara Defterdarı Halit Demir ile panelistlerimize teşekkür ederiz.

Ayrıca, Panelimizin planlanması, ön hazırlıkları, düzenlenmesi, gerçekleştirilmesi ve konuşmaların derlenerek yayınlanmasına kadar organizasyonun her aşamasında üstün bir çalışma anlayışıyla görev yapan yönetim kurulu üyelerimiz Abdullah Çavuş ile Halis Çalışkan'a da başarılı çalışmalarından dolayı burada teşekkürü bir borç biliriz.

Saygılarımızla,
Vergi Denetmenleri Derneği
Genel Merkezi Yönetim Kurulu

AÇILIŞ KONUŞMALARI

- ◆ Özdemir ALTINOK
Vergi Denetmenleri Derneği Genel Başkanı
- ◆ Halit DEMİR
Ankara Defterdarı
- ◆ Murat SEMERCİGİL
Gelirler Genel Müdürü
- ◆ Kemal KABATAŞ
Maliye Bakanlığı Müsteşarı
- ◆ İsmet ATTİLA
Maliye Bakanı

Vergi Denetmenleri Derneği Genel Başkanı
Özdemir ALTINOK Açılış Konuşmasını yaparken...

Sayın Bakanım, Sayın Müsteşarım, Sayın Genel Müdürüm, Değerli Misafirler, Basın ve Televizyonumuzun seçkin temsilcileri, çok kıymetli meslektaşlarım...

Vergi Denetmenleri Derneği Genel Merkezi olarak düzenlediğimiz "Vergi Yasalarındaki Son Düzenlemeler ve Gelir idaresinin Yeniden Yapılanması" konulu panelimize hoş geldiniz. Hepinizi şahsım ve 2045 Vergi Denetmeni adına saygıyla selamlıyorum.

Bu panel ülkemizde vergi yasalarında hızlı ve köklü değişikliklerin yapıldığı bir dönemde düzenlenmiştir. Vergi yasalarında yapılan düzenlemeler toplumun her kesiminde geniş yankılar uyandırmıştır. Gerek konuları, gerekse konuşmacıları açısından panelimizde toplumun geniş bir alanını teşkil eden kesimlerinin görüş ve değerlendirmeleri siz değerli izleyicilere sunulacaktır.

Her biri kendi alanının uzmanı olan bu değerli konuşmacıların fikirlerini hepimiz birlikte dinleyeceğiz.

Ben burada Vergi Denetmenleri için hayati önem taşıyan bir konuya çok kısa değinmek istiyorum.

Sayın Bakanım, Değerli konuklar...

1936 yılından beri Maliye Bakanlığı taşra teşkilatında önemli bir değişiklik yapılmaması, ekonomik ve sosyal gelişmelere ayak uydurulamaması nedeniyle yapı hantal bir hale dönüşmüştür.

Bakanlığınız sırasında hazırlanarak 16.09.1993 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 516 sayılı KHK ile gelişmiş Batı ülkelerindeki teşkilatlanma modeline uygun bir yapılanma sağlanmıştır.

Bu kararnamede özetle;

- Gelirler Bölge Müdürlükleri ve Vergi Dairesi Başkanlıklarının oluşturulması,

- Vergi Denetmenlerinin Avrupa Topluluğu ülkelerinde olduğu gibi Gelirler Bölge Müdürlükleri bünyesinde örgütlenmesi,

- Vergi Denetmen Yardımcılığı ihdas edilmesi ve Denetmen Yardımcılarına yeterlilik imtihanı getirilmesi,

gibi hem Maliye Bakanlığı hem de mesleğimiz açısından son derece önem taşıyan Gelir İdaresinin yeniden yapılanması ile ilgili reformlar yapılmıştır.

Bilindiği gibi 516 sayılı Kanun Hükmünde Kararname 24.12.1993 tarihinde Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş, idareye yeni bir Kanun Hükmünde Kararname hazırlanması için 6 ay süre verilmiştir.

TBMM'nde Bakanlar Kurulu'na KHK çıkarmasına imkan veren yetki yasasının kabulünde Bakanlığımızda 516 sayılı KHK yerine geçecek yeni bir çalışma başlamıştır. Bu çalışma Bakanlığımız tarafından Bakanlar Kurulu'nda imzaya açılmıştır. Yeni hazırlanan KHK'de Vergi Denetmenleri için hayati önem taşıyan iki konuda geri adım atılmıştır. Bunlar:

1 - 516 sayılı KHK'de Gelirler Bölge Müdürlüklerinin kurulması temel hedefken, yeni KHK'de bu temel hedef bir dilek haline gelmiştir.

2 - 516 sayılı KHK'de Vergi Denetmen Yardımcıları, Vergi Denetmenliğine yeterlik imtihanı ile geçebilecekken yeni hazırlanan kararnamede yeterlik imtihanına yer verilmemiştir.

Sayın Bakanım,

Bu değişiklikler Türkiye'nin 76 vilayetinde en zor şartlar altında görev yapan meslektaşlarımız arasında çok büyük bir infiale neden olmuş, moral değerlerimiz yıkılmıştır. Şevkimiz kırılmıştır. Biz idarenin bir parçasıyız. Sayısal olarak idarenin en büyük Vergi Denetim birimiyiz. Her Bakan, Her Müsteşar, Her Genel Müdür emri altında çalışan elemanların kaliteli olmasını kuşkusuz ister.

Sayın Bakanım,

Yeterlik imtihanı Vergi Denetmenlerinin kalitesini mutlaka artıracak, vergi denetimini etkin hale getirecektir. Mesleğe gelenekler yerleştirecektir. Yeterlik imtihanından geçmemiş hiç bir bakanlık ve kuruluşta başka denetim elemanı yoktur.

Sayın Bakanım,

Biz 2045 Vergi Denetmeni olarak bu konuda küçük bir unutkanlık yaşadığından başka bir şey düşünmüyoruz. Bu küçük unutkanlığı size hatırlatıyoruz. İnanıyoruz ki bu unutkanlık sizlerin hatırlatmasıyla düzeltilecektir. En azından KHK'ye istinaden hazırlanacak yönetmelikte yeterlik sınavı konulması için henüz zaman geçmemiştir. Vergi Denetmenlerine her alanda gösterdiğiniz ilgi ve teveccühü burada da göstereceğinizden eminiz.

2045 vergi denetmeni burada sizden bu konuda müjdeli haber beklemektedir.

Değerli Konuklar...

Panelimizde ortaya konulacak fikir ve sonuçların uygulamaya konulacak ekonomik ve sosyal politikalar için yön gösterici ve ışık tutucu olmasını diliyorum, hepinize şahsım ve 2045 Vergi Denetmeni adına en derin saygılarımı sunuyorum.

Ankara Defterdarı Halit DEMİR Açılış Konuşmasını Yaparken...

Sayın Bakanım, Değerli Konuklar, Değerli Panelistler,

Vergi Denetmenleri Derneğince düzenlenen "Vergi Yasalarındaki Son Düzenlemeler ve Gelir İdaresinin Yeniden Yapılanması" konulu panelin başarılı geçmesi dilekelerimle paneli tertipleyen Sn. Dernek Başkanı Özdemir Altınok'u kutluyor, iştiraklerinden dolayı sayın Bakanıma ve değerli panelistlere teşekkür ediyorum.

Panelin Türk Mali Hukukuna ve Mali İdaresine önemli katkılar sağlamasını diliyorum. Bunun gerçekleşeceğine de inanıyorum.

Panel konularının kamu oyunda ve maliye camiasında öteden beri tartışıldığını biliyoruz. Bence, bu paneli ilginç yapan, kısa bir süre önce vergi kanunlarında ve Maliye Bakanlığı Teşkilat ve Vazifleri Hakkında Kanunda yapılan düzenlemelerin ve sonuçlarının da ele alınıp tartışılması olacaktır. O bakımdan ben, açış konuşması çerçevesini aşmadan Maliye Bakanlığının, iki taşra birimi ile ilgili görüşümü çok özet olarak sunmak istedim. Zannediyorum ki önümüzdeki yıllarda bu iki birim hep gündemde olacaktır. Bunlardan birincisi Vergi Dairesi, ikincisi Vergi Denetmenleridir. Her iki birimde vergi toplamada önemli fonksiyona sahip birimlerdir.

Biliyoruz ki, vergi toplamada asli fonksiyon Vergi Usul Kanunuyla Vergi dairesine verilmiştir. VUK'nun 4'üncü maddesinde "Vergi Dairesi, mükellefi tesbit eden, vergi tarh eden, tahakkuk ettiren ve tahsil eden dairedir." denilmektedir. Vergi toplamada ağır görev vergi dairesine yükletildiği halde uygulamada vergi dairesi beyanname kabul ve tahsil dairesi olarak çalışagelmiştir. Son yıllarda buna vergi iadesi dairesi olma özelliği kazandırılmıştır. Bu arada vergi kanunlarımız ve mevzuatımız çeşitlenmiş vergi dairelerinin iş yükü birkaç kat katlanmıştır. Artan iş yükünü karşılamak için vergi dairesi ister istemez dışa dönük (mükellefi tesbit, yoklama, beyanname tarama v.s.) çalışmalarını asgariye indirerek içe dönük çalışmaya başlamıştır. Vergi Dairesi Müdürünün kendi faaliyet bölgesinde neler olup bittiğini gözleyecek ne zamanı ne de elamanı olmuştur. Bu eksikler Defterdarlıklarca koordine edilerek kapatılmaya çalışılmıştır. Bir merkezden koordine edilen vergi denetimlerini savunuyorum, ancak mevcut vergi daireleri de bu denetimlere hedef gösterebilmelidir. Özetle: Vergi mevzuatında yapılan değişikliklere cevap verebilecek, içerideki iş yükünden biraz olsun kurtulup etrafıyla da ilgilecek vergi dairesi tipinin oluşturulmasında bence geç kalınmıştır.

Burada belirtmeliyim ki, biz uygulamacılar hep biraz önce sözünü ettiğim vergi dairesi tipini savunmuş ve bakanlığımıza her fırsatta önermişizdir.

Tersi görüşte olanlar ise, vergi dairesi çekirdeğini güçlendirmeden önce bakanlık merkez teşkilatının, il teşkilatının yapısını değiştirmenin daha doğru olacağını savunmuşlardır.

Benim görebildiğim kadarıyla, Maliye Bakanlığı merkez teşkilatı başka hiç bir Bakanlığa nasip olmayacak kadar kurmay elemana sahiptir. Ama, uygulamayı yapan tabir yerinde ise, cephe aynı güce sahip midir? Merkez dışında çalışanlar hep astlar olarak mı görülmüştür? Merkez-taşra ilişkileri yeterli seviyede midir?

Bu soruların cevabını aramalıyız.

Buraya kadar söylediklerim kesinlikle karamsar tablo çizmek için değildir. Amacım daha etkin, daha bilgili, daha techiz edilmiş, vergi kaybını yakından gören ve gerekli hareketi zamanında yapabilecek vergi dairesinin yaratılması gereğine işaret etmektir.

Sevindirici olan, son bir yıl içinde bu konuda Bakanlığımızca gerekli kararların alınmış ve uygulamaya konulmuş olmasıdır. Bunun en somut örneği Vergi Dairesi Başkanlıklarıdır.

Her yeni oluşumda olduğu gibi burada da bazı sorunlar vardır, ancak bunlar zaman içinde çözümü mümkün sorulardır. Kanaatim; bu uygulamanın belli büyüklüğe ulaşmış dairelerde yaygınlaştırılması, ortaya çıkan sorunların çözülerek yola devam edilmesidir.

Önemli olan hedefin belirlenmesidir. Bence bu yapılmıştır. Bundan böyle bu hedefe bir an evvel ulaşılması yönünde ki gayretlerin artırılmasıdır.

Sayın Bakanım,

Değerli Konuklar,

İkinci olarak Türk Vergi İdaresi içinde Vergi Denetmenlerinin yerini ve önemini zamanınızı almamak için birkaç cümle ile ifade etmek istiyorum.

İl düzeyinde vergi denetimi, teftiş tahkikat ve gelir birimlerine yönelik çok çeşitli görevler yapan Vergi Denetmenleri bizler için vazgeçilmez, birinci derece önemi haiz elemanlardır. Tabir yerinde ise Vergi Denetmenleri Defterdarın eli ayağı her şeyidir. Bu elemanların ne kadar zor seçildiğini ve yetiştirildiğini hepimiz yakinen biliyoruz. Burada Vergi Denetmenleriyle ilgili konulara, sorunlara girmek mümkün değil. Ancak, alınmalarının ve yetiştirilmelerinin güçlüğü nedeniyle ihtiyaca cevap verebilecek vergi denetmeni sayısına ulaşamaması, çok çeşitli mevzuatla yoğun bir iş yükü altında olmaları, vergi incelemelerinde hareket alanlarını daraltmaktadır. O bakımdan Vergi Denetmenlerine verilecek işlerin yeniden gözden geçirilmesi, verimsiz işlerden vazgeçilmesi gerekmektedir.

Ben bu kısa açılış konuşması içinde Vergi toplamada asli fonksiyona sahip Vergi Dairesinin daha da güçlendirilmesi ve Vergi Denetmenlerinin de gerek kalite, gerekse kantite yönünden geliştirilmesi gereğine dikkat çekmek istedim.

Gelişen ve değişen ekonomi de Vergi ile ilgili konuların her platformda tartışılmasının gerek kanun koyucuya gerekse uygulayıcılara yol göstermede önemi tartışılmaz.

Panele katkıda bulunan herkese tekrar teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

Gelirler Genel Müdürü Murat SEMERCİGİL
Açılış Konuşmasını yaparken...

Sayın Bakanım, Sayın Konuklar,

Türkiye'de devletin gücünü, en ücra köşemize kadar hissettiren, kolayan ve devleti devlet olarak ayakta tutan bu güçlü kuruluşun düzenlemiş olduğu panelde Türkiye'nin bugün için önde gelen sorunlarının tartışılacağı ve yararlı sonuçlar çıkarılacağına inanıyorum ve panele başarılar diliyorum.

Bilindiği gibi, vergi denetmenlerimiz, Türkiye'nin her köşesinde bizi bütün gücümüzle gösteren, mükellefi aydınlatan, mükellefi yönlendiren ve her zaman daha ileriye gitmesi için en büyük gücümüzle mücadele verdiğimiz bir kuruluşumuz. Geçmişte kendilerinin sahip olmadığı düzenlemeleri 516 sayılı K.H.K. ve onu takiben çıkarılan yönetmelikle ve bugünlerde Resmi Gazete'de muhtemelen kendini gösterecek olan yeni düzenlemeyle geleceğe yönelik olarak bütün unsurları ile gösterecek olan ve hergün daha ileriye gitmesi ve verimliliğini artırması için bakanlığımızın elinden gelen bütün gücüyle katkıda bulunacağı bir kuruluş. Bizlerin görevi kendilerinin dünya standartlarının en üstünde, mü-

kemmel birer denetim elemanı haline gelmesi için her türlü katkıyı temin etmek, eğitim, bilgisayar, örgütlenme, her türlü aşamada ve özlük haklarında yardımcı olmak ve bundan böyle de Türk vergi kültürü alanında bu tür panelleri çok sıkça yapmalarını teşvik edip topluma en üst boyutta katkıda bulunmalarını temin etmektir. Bundan böyle sayıları ve kalitesi itibariyle en üst boyuta getirilmesi için bakanlığımızın hiçbir çabadan vazgeçmeyeceği vergi denetmenlerimizin bu tür çabalarının en verimli sonuçları çıkarması için katkıda bulunmaya devam edeceğimizi belirtiyor ve saygılarımı sunuyorum.

Maliye Bakanlığı Müsteşarımız Kemal KABATAŞ
Açılış Konuşmasını yaparken...

Sayın Bakanım, değerli konuklar,

Maliye Bakanlığı'nın teşkilatında, özellikle taşra teşkilatında ve vergiyle ilgili önemli düzenlemelerin yapıldığı bu günlerde böyle bir paneli organize ettikleri için arkadaşlarıma, dernek yöneticilerine teşekkür ediyorum.

Bizim idare olarak, konulara açık ve net bir yaklaşımla girmek ve bu konulardaki görüşlerimizi herkesle paylaşmak alışkanlığımız var. Bu Maliye Bakanlığının geleneksel, tutarlı ve kendi içinde bir bütünlük arzeden yönetim şeklinin, anlayışının bir yansımasıdır. Az önce sayın dernek başkanı Altınok'un da belirttiği gibi, 1936 yılından bu yana hemen hemen Maliye Bakanlığı'nın taşra teşkilatı önemli sayılabilecek hiçbir değişiklik yapılamamıştır. Kanunun numarası 2996'dır. Türkiye'nin değişen şartlarının tümüyle dışında kalmıştır Maliye Bakanlığı teşkilatı. Bu teşkilata işlerlik kazandırmak, bugünü ve bugünün ekonomik, finans gelişmelerini kavrayacak bir yapıya kavuşturmak için bakanlığımız gerçekten geçen yılın yaz aylarından itibaren, Temmuz ayından itibaren

çok yoğun bir çalışma içindedir. Bütün iyi niyetli çabalar, bütün iyi niyetli değerlendirmeler, bütün objektif yaklaşımlar ortaya konmuştur. İnanıyorum ki ortaya koyduğumuz tablo, getirdiğimiz düzenleme, ortaya koyduğumuz şablon fevkalade önemli, fevkalade ciddi düzenlemeleri içermektedir. Bununla her şeyin bittiğini söylemek istemiyorum. Elbette bazı eksikliklerimiz oldu ve bunları da zaman içinde ele alacağız. Şunu açıklıkla ifade ediyorum yani aramızda çok uzun bir zaman sayılabilecek bir dönemde bulunmuş bir arkadaşınız olarak, 1969 yılından bu yana Maliye Bakanlığının merkezini de, taşrasını da yakından bilen ve Türk idaresini de bilen bir insan olarak şunu söylemek istiyorum. Mahalli denetim elemanı bizim için vazgeçilmez, teşkilatımızın temel bir unsurudur, temel bir elemanıdır. Burada iyileştirme, burada çalışma şartlarını ve yetkilerini, görevlerini, sorumluluklarını ve hiyerarşik ilişkilerini açık açık ortaya koymada ve bunu açıkça herkese deklare etmede yarar görüyorum. Evet bu gruba, bu geleneksel olarak Maliye Bakanlığının taşra teşkilatında çok önemli yükler taşıyan, çok önemli sorumluluklar taşıyan bu kesime bakanlığımızın ihtiyacı vardır. Bu ihtiyacı dikkate alarak bu düzenlemeleri yaptığımızı ifade etmek istiyorum. Evet bir memur tanımının getirdiği bir aşınmış statüyü 516 ile düzelttik. Burada çalışan arkadaşlarımızı bir kariyer esasına, mesleğe girişleri sınav esasına oturtmak üzere düzenledik. Yetkilerini düzenledik. Özlük haklarını iyileştirme yönündeki çabalarımızı sürdürüyoruz. Benim gözümde 2045 kişilik bir kitle vergi idaresinin, gelir idaresinin taşradaki en önemli, en vurucu gücüdür. Organizasyon yönünden, eğitim yönünden kalite yönünden, mesleki nitelikleri yönünden bu kitleye kazandırılacak etkinlik, Türk idaresine büyük bir katkı, büyük bir hizmet olacaktır. Bu yaklaşım içinde olduğunu ve bakanlığımızın taşra teşkilatında ve orta kademe yönetiminde fevkalade önemli bir rolü bu grup için öngördüğümü bir kez daha ifade etmek istiyorum. Bu geniş kitlenin, vergi denetimi gibi, vergi yönetimi gibi çok önemli bir fonksiyonu icra eden bir geniş kitlenin morali ve iş heyecanı bizim açımızdan çok önemlidir. Yani küçük bazı eksiklikleri beyan ederek burada moral yokluğundan, moral eksikliğinden söz edilmesine üzülürüm. Böyle bir hadise yok. Bu grup, bu iyi yetişmiş grup bizim açımızdan fevkalade önemlidir. Eksiklikler varsa giderilecektir. Yok saymamız ve bunları kaale almamız mümkün değil. Bu nedenle bir defa daha söylüyorum. Türkiye'de vergiyle, finansla, gelirle ilgili önemli düzenlemelerin yapıldığı bu günlerde bu kitlenin iş heyecanına ve devleti gerçekten temsil eden, devletin önemli fonksiyonlarını icra eden bu grubu dinamizmine ihtiyacımız var. O nedenle

küçük gerekçelerle, bir grupta moral eksikliği ve işi yönlendirmede bir çeşit pasif konum takınılmasını uygun görmediğimi ifade etmek istiyorum. Hepinizin şevkine, hepinizin iş heyecanına ihtiyacımız var. Türkiye'nin ihtiyacı var. İdare olarak bizim ihtiyacımız var. Bu yapı içinde sorunları çözmek bizim görevimizdir. Burada ihmal içinde olmayacağımızı, burada sizler kadar sizlerin sorunlarını çözmeye aktif ve olumlu yaklaşım içinde olacağımızı bir kere daha ifade etmek istiyorum. Çalışmalarınızda başarılar diliyor, teşekkür ediyorum.

Maliye Bakanımız Sayın İsmet ATTİLA
Açılış Konuşmasını yaparken...

Meslek kuruluşlarımızın değerli başkanları, kıymetli hocalarım, görünlü ve yazılı basın değerli temsilcileri, kıymetli meslektaşlarım. Sözlerimin başında hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Öncelikle de beş dakika geciktiğim için özür diliyorum. Ben bürokrasiden gelen alışkanlığın dolayısıyla, gerek kendi tertip ettiğim gerekse katılmam gereken toplantılara hep zamanında geldim. Bugün beş dakika geç kaldım. Bunun için kusura bakmayın.

Bugün ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik koşullar dolayısıyla Vergi Denetmenleri Derneği tarafından böyle bir panelin yapılmasından gerçekten büyük memnuniyet duyduğumu öncelikle ifade etmek istiyorum. Burada meslektaşlarıma, bu toplantıyı tertip eden Vergi Denetmeni meslektaşlarıma, panelde görev alarak değerli fikirlerini ifade edecek olan hocalarımıza, arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Şunun bilinmesini bu vesileyle ifade etmek istiyorum: Başta ben olmak üzere Bakanlığımın bütün teşkilatı, daha önce yapılan ve burada yapılacak olan her nevi toplantıda ifade edilen görüşleri mutlaka bilgi

stokumuz içine almak suretiyle, yapacağımız çalışmalarda done olarak kullanılmaktayız. Esasında benim Bakanlığa gelişimden itibaren bütün arkadaşlarıma talimatım; gerek televizyonlarımızda, gerek basınımızda ve gerekse yapılan toplantılarda bizi ilgilendiren konular yer aldığı mut-laka bilgi sahibi olunması, hatta davet edildiğimiz her toplantıda bu-lunmamız, bütün bilgileri almak suretiyle çalışmalarımızda istifade et-memiz gerektiği şeklindedir. Çünkü ben bürokrasiden gelen bir arkadaşınız olarak masanın her iki tarafında, hatta dört tarafında bu-lunma imkanına sahip oldum. Bu sayede siyasetler olarak dü-şündüklerimizi, bürokratlarımızın, iş kesimlerinin, ilgili üniversite çev-relerinin düşündükleri ile bir potada eritmek suretiyle ülkenin ihtiyaçlarını da gözönünde bulundurarak bir ana fikir etrafında top-lamak imkanına da sahip oluyoruz.

Ben Maliye Bakanlığı'nın merkez ve taşra teşkilatı hakkında daha önce çıkardığımız KHK ve daha sonra da yine hükümetimizin almış ol-duğu yetki çerçevesinin Bakanlar Kurulu'nda açılan teşkilatımızın ya-pısıyla ilgili KHK ile ilgili fikirlerimi söylemeyeceğim. Sanıyorum burada enine boyuna tartışılacaktır. Sayın Başkan'ın ifade ettiği gibi orada dü-zeltilmesi gereken hususlar varsa onları düzeltme imkanına her zaman sahibiz.

Bugün özellikle 5 Nisan Ekonomik Önlemler Paketi çerçevesinde her-şeyin bütçeye başladığı, bütçeye bittiği nihayet herkes tarafından an-laşılmış; bütçenin en sağlam kaynağı olan vergilerin zamanında, tam, ek-siksiz toplanması ve bunun haricinde de bu ülkede çalışıp herhangi bir gelir, kazanç elde eden herkesin kazancı oranında vergi vermesi ge-rekliliği daha bir şiddetli şekilde gündeme gelmiştir.

Hep kayıtlı mükelleflere yüklendiğimiz söyleniyor. Üzülerek ifade edi-yorum ki; Maliye Bakanlığı olarak şu anda vergi mükellefi olan, kayıt içinde olan mükelleflerimizin üzerine gidiyoruz. Hatta 5 Nisan ka-rarlarının vergi yönü olan Ekonomik Denge Vergisi, Net Aktif Vergisi ve sair vergilerde de onlara kendi toplantılarında da ortaklarım diye hitap ettiğim kayıtlı mükelleflerimize biraz daha fazla yüklendiğimizi varolan vergilerinin yanısıra ek vergileri de olmak üzere kanun çıkardığımızı ifade ettim. Herkesin her zeminde ifade ettiği, benim de vergi mü-kelleflerinin sayısının arttırılması gerektiği şeklinde algılayabileceğiniz ifadelerimden, bugün ülkede kayıt dışında bulunan ekonominin ver-gilendirilmesi konusunda gerçekten bir ihtiyaç içinde olduğumuz açık seçik görülmektedir. Fakat bunun kavranmasında gerçekten büyük zor-

luklar olduğu da görülmektedir. Çünkü vergi gerçekten zor bir iş. İşte bu zorluğu Maliye teşkilatı olarak vergi toplamakla yükümlü olan herkes biliyor.

Vergi mükelleflerinin de bu konuda zorlukları var. Kaldı ki bir de vergi konusunda adaletli değilseniz, bütün kesimleri kavrayamıyorsanız, zaman zaman da mükelleflerin gelirlerine göre değil de kendi isteklerine göre vergi vermeleri hali gerçekleşiyorsa o zaman vergilerini tam ve zamanında, düzenli olarak ödeyenler de haliyle bir moral çöküntüsü oluyor ve netice itibarıyla "bu benden daha fazla kazanç elde ettiği halde benden az vergi veriyor" şeklinde bir düşünce oluşuyor, böylece o mükellefler de mümkün mertebe vergisini vermeme yolunu seçebiliyor. Bu hususlara bizim gerçekten dikkat etmemiz gerekiyor.

Ben 25 Haziran 1993'te Maliye Bakanlığı görevine getirildim. 5 Temmuz'da Hükümetimiz güven oyu aldı. Sayın Müsteşarımızın da belirttiği gibi Maliye teşkilatı olarak hemen çalışmalarımıza başladık. Vergisiyle, idari yapıyla ve Maliye Bakanlığı'na verilen bütün görevler itibarıyla ne yapmamız gerektiği konusundaki çalışmalarımızı geceli gündüzlü devam ettirdik. Bu orada hemen hemen bütün kesimlerin görüşlerine başvurduk. Onların görüşlerinden istifade yollarını araştırdık.

Maliye Bakanlığı olarak giderlerimizin mutlaka gelirlerimizle karşılanması gerektiği, en sağlam gelirin vergi geliri olduğu, dolayısıyla, borçlanmak suretiyle bir yere varılamayacağı hususlarının çok zaman önce 1986'da, 1987'de anlaşılmış olduğu, hatta tedbirler alınması için hazırlıklar yapıldığı ancak tamamen siyasi amaçlarla bu yola tevessül edilmediği düşüncesindeyiz. Bunları siz çok daha iyi biliyorsunuz. Nihayet, deniz bittiği için 5 Nisan kararlarına tevessül edilmek zorunda kaldı. Borçla yaşamak imkanı kalmadı. Hatta borç alma imkanı da kalmamıştı. Üretmediğimiz kadar tükettiğimiz ortadaydı. Bunun en büyük müsebbiblerinden birisi de üzülererek ifade edeyim ki devlettir. Devlet bir taraftan tahakkuk etmiş vergi gelirlerini toplayamazken diğer taraftan da bütçe disiplinine riayet edilmemesi sebebiyle bütçe açıklarının büyük rakamlara ulaşması sonucu ortaya çıkmıştır. Nitekim 1993 bütçesi 53 Trilyon TL. açık verecek şekilde tahminde bulunulmuştur. Biz 50. Cumhuriyet Hükümeti olarak göreve başladığımız zaman ek bütçe yapmak durumunda kaldık ve 85 Trilyon TL. civarına ek bütçe talebinde bulunduk. Kanunu çıkardık. Netice olarak gördük ki, 1993 bütçesi 129 Trilyon açıkla kapandı. 1994 bütçesini yaparken bütün herşeyi bütçe rakamları içerisinde göstermek suretiyle yaptığımız tahminde SSK ve Bağ-Kur ödemeleri hariç olmak üzere 192 Trilyon civarında bir açık tahmin

edildi ve TBMM'nden o şekilde çıktı. Biz denk bütçe yapamadığımız sürece, borçlanmaya devam ettiğimiz sürece bir yere varma imkanına sahip değiliz. Bu arada tabii hemen şu akla gelebilir. Borçlanma yapmayalım diyorsunuz. Ama şu anda yüksek faizle borçlanıyorsunuz diye sorulabilir. Bu da madalyonun diğer yüzü olarak artılarıyla eksileriyle sözler söyleyebileceğimiz bir konudur.

Bizim merkez ve taşra teşkilatı olarak mutlaka özellikle vergi toplamada görevli olan bütün arkadaşlarımıza, onların başında olan Defterdarlarımıza, Vergi Dairesi Başkanlarımıza, Vergi Dairesi Müdürlerimize ve Mal Müdürlerine Bakanlığın hangi kısmına bağlı ise oranın kapılarının açılması gerektiği inancı içerisindeyim. Devamlı bu konunun üzerinde duruyorum.

Bu noktada kendimizi eleştirirsek; Gelirler Genel Müdürlüğümüz vergilerin toplanmasıyla, kanunların yapılmasıyla, uygulamanın takibiyle ilgili en önemli genel müdürlüklerimizden birisidir. Eğer Gelirler Genel Müdürlüğü'nün kapıları taşraya kapalı ise, taşrasıyla ilgilenmiyor ise bizim elimiz kolumuz mesafesinde olan ve benim kendileriyle yaptığımız toplantıda siz bizim uç beylerimizsiniz dediğim Defterdarlarımız ve emrinde çalışan kesimden fayda beklemek, hizmet beklemek hakkımız da olamaz. Eğer taşra teşkilatından herhangi bir şikayet geliyor da biz "Vay niye bunu yapıyorsunuz" diye üstüne gidiyorsak ya da hiç bir ses gelmiyorsa ve biz de ses gelmediği için herhangi bir problem yok, işler iyi gidiyor" diye düşünüyorsak, o zaman bizim bu işi yürütme imkanımız yoktur. Bizim mutlaka Bakanlık olarak, Gelirler Genel Müdürlüğü olarak taşra teşkilatına kolumuzu, kucağımızı açmamız ve bütünyle bu teşkilatı kavramamız mecburiyeti vardır. Görev, yetki ve sorumluluk aynı anda verilirse verim elde edilebilir. Biz de bunun gayreti içerisindeyiz. Bunu mutlaka tam olarak başarmak zorundayız. Burada bulunan başta Sayın Müsteşar olmak üzere bütün arkadaşlarıma huzurunuzta, daha önce verdiğim talimat gibi açık bir talimat olarak söylüyorum: Biz Defterdarı ile Vergi Denetmenleri ile icra memuru ile vergi dairesi müdürü ile mutlaka bunları kavramak suretiyle ihtiyaçları nedir? Ne yapmamız gerekiyor? Nereden giriyor, nereden çıkıyorlar? bunları tespit etmemiz gerekiyor. Onlardan mutlaka alacağımız fikirler var. Onlardan istifade etmek mecburiyetinde olduğumuzu Maliye Bakanı olarak açık yüreklilikle ifade ediyorum. Ve bunun da büyük bir gayreti içinde olduğumuzu ifade ediyorum.

Vergi tahsilatına büyük önem veriyoruz. Yazılı talimatlar veriyoruz. Hatta uzun zamandır bir günlük tahsilatı alıyoruz. Öncelikle 11 ile bağlı

olan bilgisayar sisteminden hergün akşam günlük tahakkuk ve tahsilat miktarlarını alıyoruz. Diğer illerimizden de alıyoruz. Bu Maliye Bakanlığı'nda ilk defa yapıyor.

Merkez Denetim elemanlarımız ve Vergi Denetmenlerimiz marifetiyle bütün Türkiye'de denetimler yaptık, yine yapıyoruz. Kamu müteahhitlerinden vergi borcu olanların istihkaklarından kesinti yapıyoruz.

İstanbul'u 3 bölgeye ayırdık. Yoğun, etkin denetim yapıyoruz. 3 ilçede yaptığımız 4 aylık denetim sonucunda 6298 yeni işyeri tespit ettik. Mükellefiyet tesisini sağladık. Bu kayıt dışı ekonomi ile olan mücadeleye bir örnektir. En önemli konulardan bir tanesidir. İstanbul derya kuyusu gibi. Denetim zayıf olduğu için mükellefiyet tesisi yok idi. Bunu önlüyoruz. İstanbul'dan sonra bu çapta denetimler Ankara, İzmir, Adana, Bursa gibi özellikle büyük şehirlerimizde devam edecek, ediyor, başladı. Orada da olumlu, etkili sonuçlar alınacak.

Ayrıca sabit denetim merkezleri kurulması konusunda çalışmalarımız devam ediyor. Karayolları Genel Müdürlüğü ile işbirliği yapacağız. Mümkün mertebe ticaret ve iş hacminin yoğun olduğu illerin otoyolları üzerinde sabit denetim merkezleri kurmak suretiyle, illerimizde sokak sokak dolaşarak fatura, fiş, sevki irsaliyesi kontrolü yerine, örneğin İstanbul'dan çıkan malın ve İstanbul'a giren malın faturasının, irsaliyesinin kontrolünün yapılacağı bir çalışma merkezi yerleşik, sabit denetim merkezleri konusundaki çalışmalarımız devam etmektedir. Karayolları Genel Müdürlüğü ile de bağlantımız olduğu için Tır Parkı, Otoban Parkı da gerçekleştireceğiz. O çalışmalarımız da bir taraftan devam ediyor.

Burada yeri gelmişken teşkilat olarak hepimizi üzüntüye boğan acı bir olayı anmak istiyorum. Bir mükellefimize icra için giden bi icra memurumuz maalesef hayatını kaybetti. Görev şehidimizdir. Rahmetle anıyorum. Ailesine başsağlığı diliyorum. İlk defa olan bir olay ve ülkenin zor koşullar içerisinde olduğu bir dönemde verginin tehirli, ülkede hizmetlerin yürütülebilmesi için vergi gelirlerine ihtiyaç var dediğimiz bir dönemde Bakanlık talimatıyla görev yapan Merhum Muhammed Karagüzel'i bir defa daha rahmetle anıyorum ve ailesi için de hemen bir yardım kampanyası açtığımızı, geride kalanların sahipsiz omadığını, başta ben olmak üzere bütün arkadaşlarımızın her türlü şartta merhumun ailesinin yanında olacağımızı da bu vesileyle ifade etmek istiyorum.

Önemli bir husus da harcamalardır. Devlet savurgan bir devlettir. Hiçbir şeyin hesabı sorulmamış. Kurumlar, Bakanlıklar bütçeye koydukları rakamları özellikle de bütçenin son günlerinde "Aman bütçede paramız

kalmasın, bir dahaki sene ödenek alamayız" düşüncesiyle hemen harcanmaktadırlar. Çünkü ödenekleri ne kadar kullandıysanız ikiye yıl % 10, % 20, % 30 kalemleri itibarıyla arttırılmak suretiyle verilmektedir.

5 Nisan Ekonomik Önlemler Paketi çerçevesinde üçer aylık dönemler itibarıyla bütçede serbest bırakma oranlarını tespit ettik. Gerçekten büyük tasarruf sağlamış bulunuyoruz. Tabii amacımız tasarruf sağlarken hizmetlerin durdurulması değil. Bakanlıklarımızda ve kuruluşlarımızda ihtiyaç duyulan ödenekler konusunda bizimle temas edildiğinde, gerçekten bir ihtiyaç varsa, hizmeti etkileyen bir ihtiyaçsa bunun serbest bırakılması konusunda yardımcı oluyoruz ve bunu da yapıyoruz.

Kamuda taşıt kullanımı konusunun dikkatinizi çektiğini sanıyorum. Ben Bakanlığımızdaki arabalarla ilgili istatistik çıkarttım. Bizim Bakanlığımızda araba yakıtından % 86,5 tasarruf sağlamışız. Bu gibi şeylere önce biz dikkat edeceğiz. Diğer kurumlar da bizi takip edecek diye düşünüyoruz.

Ben bir kanun tasarısı dolayısıyla mecliste arkadaşlarıma şunu söyledim. "Bol para istiyorlar. Tamam, bol parayı verelim size. Bu para benim babamın parası değil. Evimden de getirmedi. Biz bu parayı toplarken ne sıkıntılar içinde oluyoruz, biliyor musunuz? Harcamasını bilemediğiniz sürece, devletin parasını cebinizdekiler para gibi görmediğiniz sürece işte bugünkü konum içerisinde bulunuyoruz ve siyasi iktidar olarak da hiç istenmediği halde siyasi çıkarlarımızı, oy ve seçim kaygılarımızı bir yana bırakarak başta DYP ve Sayın Başbakan olmak üzere 27 Mart'ta yapılacak belediye seçimlerini düşünmeden 1.1.1994 tarihinde vergi kanunlarındaki değişiklikleri yürürlüğe koyduk. Zor duruma düşme ihtimaline karşı başta Sayın Başbakan olmak üzere önce seçim değil, ülke dedik.

Bir noktaya dikkatinizi çekmek istiyorum: Reform niteliğinde Vergi Kanunu olarak sadece KDV, TBMM'nden, sivil hükümet tarafından çıkarılmıştır. Diğer vergi kanunlarındaki değişikliği çıkaran sivil hükümet de 50. Cumhuriyet hükümetidir. Bundan önceler vergi kanunları hep askeri dönemlerde çıkarılmıştır.

Harcamalar kontrol altına alınacak, tasarrufa önem verilecek, devletin tek kuruşu harcanırken mutlaka dikkatli davranılacaktır.

Ben burada aklıma geliveren ve sizlerle paylaşmak ihtiyacını duyduğum bazı hususları dile getirdim. Daha fazla zamanınızı almak istemiyorum. Çünkü panelde çok değerli konuşmacılarımızın fikirlerini dinleyeceğiz. Hepinizi bu vesileyle selamlıyorum.